

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

**ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА
ТА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА**

Електронні методичні рекомендації
до семінарських занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

ОДЕСА
2023

УДК 378.011.3-057:005.963(072)

П24

Укладачі:

Л. Б. Прокоф'єва, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Л. В.-В. Вейландє, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти:

В. В. Пенюв, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти біологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова

О. В. Григорович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іспанської філології факультету РГФ ОНУ імені І. І. Мечникова

*Рекомендовано вченою радою
факультету психології та соціальної роботи ОНУ імені І. І. Мечникова.
Протокол № 7 від 14 червня 2023 р.*

П24 **Педагогічна інноватика та майстерність [Електронний ресурс] : електрон. метод. рекомендації до семінарських занять з курсу для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 011 "Освітні, педагогічні науки" / уклад.: Л. Б. Прокоф'єва, Л. В.-В. Вейландє. – Одеса, 2023. – 35 с. – 0,6 МБ.**

Методичні рекомендації містять питання для обговорення на семінарських заняття, практичні завдання, завдання для самостійної роботи.

Методичні рекомендації розроблені для здобувачів спеціальності «Освітні, педагогічні науки» та допомагають при підготовці до семінарських занять, оформлені робіт при самостійному виконанні завдань.

УДК 378.011.3-057:005.963(072)

© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Змістовий модуль 1. Педагогічна інноватика	6
Змістовий модуль 2. Педагогічна майстерність – складова інноваційної культури викладача	13
Перелік питань для підсумкового контролю	29

ВСТУП

Мета – формування професійних та загальнокультурних компетентностей майбутніх викладачів у галузі сучасних інноваційних процесів, які відбуваються у системі освіти України та закордоння, формування інноваційної культури як складового елемента педагогічної майстерності, формування практичних навичок інноваційно-педагогічної діяльності.

Завдання: розширити уявлення студентів про сутність і основні тенденції розвитку інноваційних процесів в освіті; опанувати концептуальними та методологічними знаннями щодо творчого характеру педагогічної праці, її цілісної структури, мети, специфіки, рівнів професійної майстерності викладача, суб'єктних засад педагогічної діяльності, вимог до професійно-значущих якостей педагогічних працівників; виробити вміння відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітнього процесу; формувати вміння самостійно розробляти педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітньої діяльності; набутти знань та практичних умінь організації професійно-педагогічної діяльності як інноваційної діяльності спрямованої на творення особистості студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- концептуальні та теоретичні положення педагогічної інноватики, науково-понятійний апарат та нормативно-правове забезпечення організації інноваційної діяльності у системі освіти;
- основні тенденції розвитку інноваційних процесів в освіті;
- структуру та зміст інноваційної педагогічної діяльності;
- сутність педагогічної майстерності викладача як елемента інноваційної культури;
- структуру педагогічної техніки викладача вищої школи вимоги до особистості сучасного викладача вищої школи;

- технологію управління педагогічними конфліктами;
- теоретичні основи традиційних та інноваційних педагогічних технологій.

уміти:

- застосовувати отримані знання у різних сферах професійної діяльності;
- орієнтуватися у різновидах традиційних та новітніх педагогічних технологіях;
- відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань освітнього процесу
- обирати оптимальні інноваційні технології навчання відповідно до індивідуальних можливостей здобувачів освіти, рівня їхньої підготовки та педагогічних умов;
- використовувати власний психофізіологічний апарат, наявні знання та вміння, рівень розвитку професійно значущих якостей для організації продуктивної педагогічної взаємодії у інноваційному освітньому середовищі;

Змістовий модуль 1. Педагогічна інноватика

Семінарське заняття №1

Тема: Педагогічна інноватика у системі сучасної науки та освіти

Питання для обговорення:

1. Сутність педагогічної інноватики, її мета.
2. Об'єкт, предмет педагогічної інноватики.
3. Завдання педагогічної інноватики.
4. Структура педагогічної інноватики
5. Класифікація педагогічних нововведень.

Практичні завдання:

1. Підготуйте презентацію на тему: відомі науковці та дослідники у галузі педагогічної інноватики (за персоналіями) півдня України.

Завдання для самостійної роботи:

1. Складання термінологічного словника: нововведення, новація, інновація, інноваційність, інновативність, педагогічна інноватика, новизна, інноваційний освітній процес, інноваційна діяльність, педагогічна неологія, педагогічна аксіологія, педагогічна праксеологія, інновації в освіті, інноваційні освітні процеси, інноваційне середовище, інноваційний заклад освіти, інноваційна компетентність педагога, інноваційна мета освіти, інноваційний потенціал, інноваційні ідеї, концепція, викладач-новатор.
2. Доповідь за однією з тем на вибір:
 - Основні напрями інноваційних процесів у системі освіти України та зарубіжжя;
 - Проблеми інноваційних змін у системі освіти України;
 - Історія розвитку педагогічної інноватики як науки

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_ПМВ.pdf
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття №2

Тема: Педагогічні нововведення: типологія, рівні нововведень

Питання для обговорення:

1. Загальні уявлення про нововведення.
2. Закономірності розвитку нововведень.
3. Фактори, що сприяють або блокують нововведення.
4. Специфіка педагогічних нововведень.
5. Рівні нововведень та їх види.
6. Характеристика світової кризи освітніх та педагогічних інноваційних процесів.

Практичні завдання:

Складіть таблицю:

Фактори, що сприяють нововведенням у ЗВО	Фактори, що блокують нововведення у ЗВО
1	1
2	2
...	

2.Зробіть порівняльну характеристику освітніх та педагогічних інновацій.

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Сучасні класифікації освітніх і педагогічних інновацій (К. Ангеловські; Л. В. Буркова; О. Г. Хомерики, М. М. Поташник і О. В. Лоренсов; Н. Р. Юсуфбекова; А. В. Хуторський).
- Поділ нововведень у відповідності із їх причетністю до тієї чи іншої частини освітнього процесу.
- Поділ нововведень за масштабом (об'ємом) перетворень.
- Групування нововведень за інноваційним потенціалом.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с.
URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019.

140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_PMB.pdf

4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття №3

Тема: Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти

Питання для обговорення:

1. Інновації у формах організації освіти: інновації у системі вищої освіти України та закордоння.
2. Інновації у змісті освіти: сучасні концепції у змісті освіти.
3. Інновації у методах та засобах освіти: інформаційні ресурси в освіті.

Практичні завдання:

1. Які напрямки науково-педагогічних досліджень є найбільш актуальними у сучасній школі? Чому? Сформулюйте, запишіть та обґрунтуйте не менше 5 напрямків.
2. Визначте основні тенденції розвитку інноваційних педагогічних систем у світовій педагогічній практиці.

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Основні ознаки традиційних освітніх систем.
- Феноменологічні ознаки інноваційної педагогічної системи.

- Основні типи світових інноваційних систем вищої освіти: «атлантичної моделі», «континентальна модель», північноєвропейські системи освіти.
- Причини інтернаціоналізації вищої освіти: політичні; економічні; культурні та ідеологічні; академічні; інформаційні.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL: <https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book ПМВ.pdf>
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття №4

Тема: Сутність, структура, етапи інноваційної педагогічної діяльності

Питання для обговорення:

- 1.Інноваційно-педагогічна діяльність як система.
- 2.Структура особистості викладача-новатора.
- 3.Процесуальний компонент інноваційно-педагогічної діяльності.
- 4.Науково-методичні дослідження та інші форми реальної інноваційної діяльності.
- 5.Методи інноваційно-педагогічної діяльності: загальні теоретичні підходи та методи, емпіричні методи, комплексні методи, методи оцінки та інтерпретації, креативні методи інноваційної діяльності.

Практичні завдання:

1.Заповніть таблицю:

методи інноваційно-педагогічної діяльності:	Сутність методів
загальні теоретичні підходи та методи, емпіричні методи	
емпіричні методи	
комплексні методи,	
методи оцінки та інтерпретації,	
креативні методи інноваційної діяльності.	

2. Визначте проблеми включення педагога в інноваційний процес: ригідність, догматизм і консерватизм як особистісні перепони в інноваційній діяльності.

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Характеристика суб'єктів інновацій: педагог, студент як суб'єкти інновацій.

- Інноваційна педагогічна діяльність як вищий ступінь педагогічної творчості, педагогічного винахідництва, уведення нового в педагогічну практику (Т.М. Демиденко, Н.І. Клокар, О.Г. Козлова);
- Інноваційна педагогічна діяльність як експериментальна і пошукова діяльність педагогічних працівників з метою розроблення, експерименту, апробації, впровадження і застосування педагогічних інновацій (В.М. Малихіна).
- Мотивація інноваційної діяльності педагога як найважливіша умова її реалізації.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_PMB.pdf
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Змістовий модуль 2. Педагогічна майстерність – складова інноваційної культури викладача

Семінарське заняття № 5

Тема: Інноваційна культури викладача: педагогічна майстерність та інноваційний потенціал особистості

Питання для обговорення:

1. Поняття «інноваційна культура викладача».
2. Поняття педагогічної майстерності: професійний потенціал педагога; педагогічна майстерність викладача; елементи педагогічної майстерності; педагогічна ситуація та педагогічна задача; ситуація нововведень та інноваційна задача.
3. Професійне самовиховання викладача: поняття професійного самовиховання; засоби професійного самовиховання.
4. Професійний саморозвиток.
5. Розвиток інноваційної поведінки.

Практичні завдання:

1. заповніть таблицю:

<i>Поняття</i>	<i>Спільне</i>	<i>Відмінність</i>
<i>Педагогічна майстерність – це знання особливостей педагогічного процесу, вміння його будувати та привести до руху (А.С.Макаренко)</i>		
<i>Педагогічна майстерність – це комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі (І.А.Зязюн)</i>		
<i>Педагогічна майстерність – це сукупність знань, певних якостей особистості та способів розумової і практичної діяльності вчителя, які зумовлюють високий рівень його професіоналізму, здатність оптимально розв’язувати педагогічні задачі (І.П.Подласий)</i>		
<i>Педагогічна майстерність – це мистецтво навчання та виховання, доступне кожному вчителю, але потребує постійного самовдосконалення.</i>		

2. Охарактеризуйте складові педагогічної майстерності викладача. Наведіть приклади – яким чином означені складові проявляються у діяльності викладача, на які елементи діяльності вони мають вплив:

<i>Складові ПМ</i>	<i>Характеристика змісту</i>	<i>Приклади</i>
Гуманістична спрямованість		
Професійна компетентність		
Здібності до педагогічної діяльності		
Педагогічна техніка		

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Інноваційна поведінка та індивідуальний стиль інноваційної педагогічної діяльності.
- Типи педагогів - новаторів.
- Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності.
- Дослідницькі уміння як основа інноваційної діяльності педагога. Методологічні та технологічні компетенції у сфері інноваційної діяльності.
- Рефлексія як механізм генезису інноваційної діяльності й зростання педагога-новатора.
- Особистісно-професійний саморозвиток педагога як важлива умова педагогічних інновацій.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с.
URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ :

- Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book ПМВ.pdf>
 4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
 5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. Львів: Світ, 2019. 140 с.
 6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття № 6

Тема: Технологія розвитку внутрішньої та зовнішньої педагогічної техніки викладача

Питання для обговорення:

1. Поняття педагогічної техніки.
2. Внутрішня техніка вчителя, особливості емоційної регуляції.
3. Зовнішня техніка вчителя: елементи зовнішньої техніки: вербальні та невербальні; невербальні елементи: мова тіла, міжособистісний простір, часові характеристики спілкування; вербальні елементи: правила та техніка спілкування.
4. Технологія розвитку внутрішньої та зовнішньої техніки.

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю:

<i>Поняття</i>	<i>Спільне</i>	<i>Відмінність</i>

<p><i>Педагогічна техніка</i> – це комплекс знань, умінь, навичок, необхідних педагогу для того, щоб ефективно застосовувати на практиці вибрані ним методи педагогічного впливу як на окремих вихованців, так і на колектив загалом (<i>Педагогічна енциклопедія</i>)</p>		
<p><i>Педагогічна техніка</i> – це вміння використовувати власний психофізіологічний апарат як інструмент виховного впливу, володіння комплексом прийомів, що дає змогу вчителю глибше, яскравіше, талановитіше виявляти себе і досягти успіхів у педагогічній діяльності (<i>Л.А.Зязюн</i>)</p>		
<p><i>Педагогічна техніка</i> – це сукупність раціональних засобів і прийомів та особливостей поведінки учителя-вихователя, спрямованих на ефективну реалізацію обраних ним методів навчально-виховної роботи відповідно до потреб і особливостей конкретних об'єктивних та суб'єктивних обставин (<i>А.І.Кузмінський, В.Л.Омеляненко</i>)</p>		
<p><i>Педагогічна техніка</i> - це комплекс умінь, що дають змогу досягнути оптимальних результатів у навчанні та вихованні учнів (міміка, жести, техніка мовлення, техніка педагогічного спілкування, вміння контролювати власні емоції, настрої та ін.) (<i>П.М.Щербань</i>)</p>		

2. Визначте, як може інтерпретувати деякі невербальні (мімічні та пантомімічні) сигнали вчитель у своїй діяльності чи учень під час взаємодії з вчителем. Заповніть таблицю «Інтерпретація невербальних сигналів»

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ СИГНАЛІВ

Сигнал	Інтерпретація/коментарі
<i>Погляд</i>	
Прямий контакт	
Погляд у середину чола	
Розширені зіниці	
Тривалість погляду	
<i>Руки і ноги</i>	
Рука, піднята до обличчя, торкається носа, вуха, ока	
Голова спирається на долоню	
Долоня стиснута в кулак, палець піднятий догори	
Великий палець підтримує підборіддя, палець піднятий догори	
Погладжує підборіддя	
Ноги схрещені у щиколотках	

Швидке постукування пальцями рук чи ногами	
Кисті рук стиснуті, лікті на столі	
Долоні стиснуті «будиночком»	
Положення тіла	
Корпус нахилений	
Плечі нахилені	
Повторює ваші пози (віддзеркалювання)	
Притуляється до спинки стільця, ноги схрещені	
Стоїть, розставивши ноги	
Торкається співрозмовника	

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Педагогічна техніка викладача: основні помилки та проблеми викладача-початківця.
- Технологія розвитку внутрішньої та зовнішньої техніки викладача
- Елементи педагогічної техніки - культура зовнішнього вигляду, культура педагогічного спілкування, психологічна саморегуляція, культура мовлення.
- Техніка налаштування викладача на публічну творчу діяльність.
- Імідж навчального закладу. Структура та шляхи формування позитивного іміджу навчального закладу.
- Педагогічний імідж у професійній діяльності викладача. Механізми формування особистого іміджу викладача

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с.
URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL:

http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_PMB.pdf

4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikipip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття № 7

Тема: Технологія розвитку комунікативної культури викладача

Питання для обговорення:

1. Культура мови (орфоепія, вибір граматичних конструкцій).
2. Складові ораторського мистецтва, особливості психології ораторської праці.
3. Сутність педагогічного спілкування: діалог та монолог в педагогічному процесі.
4. Стил і та зміст педагогічного спілкування.
5. Структура та етапи педагогічного спілкування.
6. Структура педагогічної взаємодії та місце педагогічного спілкування у цієї структурі.
7. Дидактичне спілкування (методика аналізу вербальної взаємодії).
8. Структура вербальної взаємодії на занятті.
9. Авторитет викладача та ефективність спілкування

Практичні завдання:

1.заповніть таблицю:

<i>Поняття</i>	<i>Спільне</i>	<i>Відмінність</i>
<i>Професійне спілкування</i> – <i>педагогічне комунікативна</i>		

<p>взаємодія педагога з учнями, батьками, колегами, спрямована на встановлення сприятливого психологічного клімату, психологічну оптимізацію діяльності і стосунків. (І.А.Зязюн)</p>		
<p><i>Педагогічне спілкування</i> – система соціально-психологічної взаємодії між учителем та учнем, спрямована на створення оптимальних соціально-психологічних умов для обопільної діяльності (Н.П.Волкова)</p>		
<p><i>Педагогічне спілкування</i> – безпосередня форма прояву комунікації у навчально-виховному процесі між педагогом та вихованцем, спрямована на формування і розвиток особистості вихованця, спільне вирішення різноманітних педагогічних завдань, створення умов для реалізації творчих здібностей та сприяння само актуалізації (В.В.Ягупов, Ш.О.Амонашвілі)</p>		
<p><i>Професійне педагогічне спілкування</i> – система (прийоми і навички) органічної соціально-психологічної взаємодії педагога і вихованців, змістом якої є обмін інформацією, виховний вплив, організація взаємин за допомогою комунікативних засобів (В.А.Кан-Калик)</p>		

2.. Заповніть таблицю, визначте характеристики стилів педагогічного спілкування:

Стиль	Характеристика
<i>Спілкування на основі високих професійних установок</i>	
<i>Спілкування, побудоване на дружньому ставленні</i>	
<i>Спілкування дистанція</i>	
<i>Спілкування-залякування</i>	
<i>Спілкування-загравання</i>	

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Характеристика вербальних засобів педагогічної техніки.
- Мовлення викладача, його значення для професійно-педагогічної діяльності.
- Психолінгвістичний аспект педагогічного мовлення.
- Вимоги до лексичної досконалості, грамотності, логічності, виразності професійного мовлення педагога.
- Психофізіологічні можливості, структура голосового апарату людини, властивості, умови його оптимального використання у педагогічній праці.
- Проблема профілактики голосових професійних захворювань педагогічних працівників.
- Вимоги до голосу, дикції. Уміння педагога в техніці мовлення: регулювання сили й висоти голосу, інтонації; урізноманітнення тональності мовлення; чітка артикуляція і злитність звуків, регуляція їх швидкості з метою оптимізації темпоритму мовлення.
- Поняття культури мовлення.
- Комунікативні якості мовлення викладача: правильність, чистота, точність, доцільність.
- Виразність мовлення викладача. Типи мовленнєвої виразності: вимовна, лексична, синтаксична, акцентуаційна, інтонаційна.
- Характеристика засобів мовленнєвої виразності: 5 лексико-семантичні засоби (епітети, метафори, порівняння, гіперболи); синтаксичні засоби (синтаксичний паралелізм, заміна прямого порядку слів зворотним, антитеза, градація тощо); різноманітність інтонаційних засобів.
- Шляхи вдосконалення мовлення майбутнього викладача.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум:

- навчальний посібник. К., 2014. 448 с.
URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
 3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_ПМВ.pdf
 4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
 5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
 6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття № 8

Тема: Реалізація інноваційного потенціалу викладача в аудиторній та поза аудиторній діяльності

Питання для обговорення:

1. Педагогічна та акторська дія.
2. Педагогічна сумісність і педагогічне сприйняття.
3. Лекція - театр одного актора.
4. Елементи педагогічної взаємодії та побудови педагогічного спілкування на практичному занятті.
5. Елементи акторської майстерності в педагогічній діяльності.

Практичні завдання:

1. Підготуватися до дискусії навколо таких проблем:

- а) що зближує і розділяє акторське і педагогічне мистецтво?
- б) як Ви ставитесь до твердження, що лекція – це театр одного актора?
- в) чи не знаходите Ви протиріччя у висловлюванні А.С. Макаренка: «Педагог не може не грати. Не можна допустити, щоб наші нерви були педагогічним інструментом... Та не можна просто сценічно грати, зовнішньо. Це не мертва гра, техніка, а справжнє відображення тих процесів, що відбуваються в нашій душі» (Собр. соч.: В 8 т. – Т. 4. – С. 261)?

2. Конкурс творчих робіт з метою розвитку педагогічного артистизму.

Виголосити (за власним вибором) і захистити, продемонструвавши входження у творче самопочуття:

- а) педагогічну розповідь або наукову доповідь для студентів етичного, естетичного, соціального спрямування або пов'язану з певною темою навчальної дисципліни;
- б) пояснення нового матеріалу із застосуванням евристичних, логічних, дослідницьких методів навчання.

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Спільне та відмінне у професійній діяльності викладача та актора.
- Особистісна виразність та привабливість як основа артистизму, особливості педагогічної привабливості, її види, етичні, естетичні та інтелектуальні якості.
- Роль та можливості використання системи театральної педагогіки у формуванні педагогічного артистизму, її основні принципи та методи.
- Проблема творчого самопочуття педагога.
- Психофізіологічна характеристика феномена творчого натхнення педагога, можливі шляхи його створення та стимулювання.

- Лекція як „театр одного актора”. Поняття про режисуру педагогічної дії, основи її драматургії, особливості використання мізансцен на лекції
- Технологія „налаштування” педагога на творчу взаємодію зі студентами.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_PMB.pdf
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. Київ: Либріум, 2019. 240 с.
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття № 9

Тема: Педагогічна конфліктологія: техніка вирішення та запобігання

Питання для обговорення:

1. Педагогічні конфлікти: структура, причини, динаміка.
2. Поведінка викладача у регулюванні педагогічної взаємодії з різними суб'єктами освітнього процесу.

3. Характеристика методів та засобів особистісного впливу на студентську аудиторію.

4. Врахування індивідуальних особливостей студента у вирішенні конфліктних ситуацій

Практичні завдання:

1. Заповніть таблицю:

<i>Поняття</i>	<i>Спільне</i>	<i>Відмінність</i>
<i>Конфліктом</i> прийнято називати зіткнення сторін, в основі якого лежить загострення реальних або ілюзорних суперечностей (<i>А.І.Бобро, А.М.Гірник</i>)		
<i>Конфлікт</i> — зіткнення протилежно спрямованих цілей, інтересів, позицій, думок, поглядів опонентів чи суб'єктів взаємодії. (<i>М.М.Філоненко</i>)		
<i>Конфлікт</i> (з психологічної точки зору) — загострення міжособистісних стосунків, внутрішньо особистісних суперечностей, зіткнення особистісних вірувань, позицій, потреб різних індивідів, їхніх амбіцій (<i>С.А.Грабовська, Т.В.Равчина, К.Г.Теплякова</i>)		
<i>Конфлікт</i> — це стосунки між суб'єктами соціальної взаємодії, які характеризуються протиборством за наявності протилежних мотивів (потреб, інтересів, цілей, ідеалів, переконань) чи суджень (думок, поглядів, оцінок, ін.) (<i>Л.М.Ємел'яненко</i>)		
<i>Соціально-психологічний конфлікт</i> — це особливий вид міжособистісної взаємодії, в основі якої лежить об'єктивна суперечність цілей, інтересів і думок учасників (<i>В.В.Москаленко</i>)		

2. Заповніть таблицю, спираючись на наведений приклад:

**Класифікація педагогічних конфліктів
(за М.М.Рибаковою, Н.П.Волковою)**

<i>Види конфлікту</i>	<i>Його коротка характеристика</i>	<i>Причини</i>
Приклад:		
<i>Конфлікти діяльності</i>	Ці конфлікти виникають між учителем і учнем, учителем і групою учнів з приводу виконання навчальних завдань, пізнавальної діяльності, успішності, ситуацій, коли суб'єкти навчального процесу не виявляють готовності оперативно виправити власну помилку. Учні висловлюють учителю незадоволення вступають з ним у суперечку або демонструють образу.	Це може відбуватися з різних причин: - втоми вчителя й учнів; - невдалого зауваження вчителя замість надання конкретної допомоги, якої потребує учень в подоланні труднощів у навчально-пізнавальній діяльності; - труднощів, які виникають у засвоєнні навчального матеріалу школярами; - невиконання ними домашнього завдання тощо;
Для самостійного заповнення:		
<i>Конфлікти поведінки, вчинків</i>		
<i>Мотиваційні конфлікти</i>		
<i>Конфлікти взаємин</i>		

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Конфліктогени педагогічної системи: цільові, змістові, корекції та контролю.
- Загальні причини виникнення педагогічних конфліктів. Специфіка конфліктів у ЗВО.
- Технологія запобігання та вирішення конфліктів у діаді «викладач-студент».
- Аналіз різних моделей педагогічної взаємодії. Обґрунтування позитивних і негативних моментів усіх моделей педагогічної взаємодії.

- Методи аналізу педагогічного конфлікту
- Основні характеристики педагогічного конфлікту як процесу. Динаміка педагогічного конфлікту.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL: <https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL: <https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book ПМВ.pdf>
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Семінарське заняття № 10

Тема: Інноваційний потенціал педагогічних технологій

Питання для обговорення:

1. Становлення та розвиток нової освітньої парадигми.
2. Сучасні педагогічні технології: комунікативно-діалогові, проблемно-пошукові.

3. Імітаційно-ігрові, рефлексивні, арт-технології.
4. Сучасні інформаційні технології у професійній підготовці.
5. Дистанційне та змішане навчання: проблеми, технологія організації, готовність викладача до інноваційної діяльності у межах змішаного та дистанційного навчання.

Практичні завдання:

1. Скласти коротку структурну схему комунікативно-діалогової технології з розкриттям змісту її складових.
2. Використовуючи рекомендовану літературу, знайти і опрацювати інформацію про педагогічні технології, визначити їхню сутність, виокремити ознаки. Посилаючись на власний досвід, доповнити педагогічні технології додатковими характеристиками.

Завдання для самостійної роботи:

Доповідь з мультимедійною презентацією за однією з тем:

- Історія виникнення технологічного підходу.
- Класифікація педагогічних технологій. Поняття авторської педагогічної технології.
- Управління процесом упровадження інновацій у практику роботи навчального закладу на засадах програмно-цільового підходу.
- Відбір педагогічних інновацій (банк педагогічних інновацій).
- Планування процесу впровадження інновацій у практику роботи навчального закладу
- Нормативно-правове забезпечення інноваційної освітньої діяльності. Закони України «Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», накази Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності», «Про затвердження Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад», «Про затвердження Положення про здійснення моніторингу виконання

інноваційних проєктів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків»

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL: http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_ПМВ.pdf
4. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
5. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний
6. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Питання для підсумкового контролю

1. Передумови виникнення педагогічної інноватики.
2. Предмет та завдання педагогічної інноватики.
3. Сутність та співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес».
4. Класифікація педагогічних інновацій.
5. Структура педагогічної інноватики.
6. Етапи педагогічних інновацій («життєвий цикл нововведення»).
7. Сутність інноваційної педагогічної діяльності.
8. Структура інноваційної діяльності.
9. Професійні та особистісні якості педагога-новатора.
10. Антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
11. Діагностика готовності педагога до інноваційної діяльності: завдання, етапи, методи діагностики.
12. Критерії та показники рівня готовності педагога до інноваційної професійної діяльності.
13. Характеристика понять «управління процесом упровадження інновації», «програма інноваційного розвитку закладу».
14. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи закладу освіти.
15. Сучасні підходи до оцінювання педагогічних інновацій.
16. Критерії оцінювання педагогічних інновацій.
17. Сутність та співвідношення понять «педагогічна технологія», «інноваційна педагогічна технологія».
18. Класифікація інноваційних технологій навчання: види, можливості використання, методика проведення
19. Інноваційний ресурс історично визнаних педагогічних технологій
20. Сутність та особливості реалізації методу ситуаційного навчання (кейс-стаді)

21. Сутність та спосіб реалізації проектної технології у професійній підготовці фахівців.
22. Вимоги щодо застосування ігрових технологій навчання.
23. Мета, завдання та особливості проведення тренінгу.
24. Технологія проведення дискусії у навчальному процесу ЗВО
25. Технологія проблемного навчання.
26. Технологія творчого розвитку особистості
27. Визначте та проаналізуйте основні тенденції розвитку вищої освіти в світі та Україні: інноваційний потенціал, реалізація інновацій, шляхи впровадження інновацій.
28. Поняття «педагогічна майстерність» та його складові.
29. Елементи педагогічної майстерності викладача вищої школи
30. Критерії педагогічної майстерності сучасного викладача.
31. Рівні педагогічної майстерності викладача вищої школи
32. Педагогічна майстерність як елемент інноваційної культури викладача ЗВО
33. Поняття «педагогічна техніка» та його зміст.
34. Сутність та роль педагогічної техніки викладача у навчальному процесі.
35. Складові педагогічної техніки викладача.
36. Зовнішня техніка викладача та її характеристика.
37. Внутрішня техніка викладача та її характеристика.
38. Сутність та структура педагогічного спілкування.
39. Основні різновиди педагогічного спілкування.
40. Педагогічне спілкування як діалог.
41. Функції педагогічного спілкування.
42. Стили педагогічного спілкування.
43. Культура педагогічного спілкування.
44. Шляхи подолання бар'єрів у педагогічному спілкуванні.

45. Проблема педагогічного конфлікту у професійній діяльності викладача ЗВО
46. Технологія регулювання педагогічного конфлікту у діаді «викладач-студент».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Практикум: навчальний посібник. К., 2014. 448 с. URL:<https://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
2. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с. URL:<https://lira-k.com.ua/preview/12231.pdf>
3. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. Х.: Вид-во НФаУ, 2019. 140 с. URL:http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Book_ПМВ.pdf
4. Коновальчук І. І. Теорія і технологія реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах : Монографія. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 464 с. URL:<https://core.ac.uk/download/pdf/187726599.pdf>
5. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. ІваноФранківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikipip.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/94/2021/11.pdf>
6. Микитюк П. П., Інноваційна діяльність: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2009. 392с. URL:http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/496/1/inovaciyna_diyalnist-mikituk_a5.pdf
7. Сиротенко Г.О. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху. Полтава, 2016. 124с. URL: <http://pano.pl.ua/file/book/innovacii%20Surotenko.pdf>
8. Теслюк В.М., Лузан П.Г. Основи педагогічної майстерності : навчальний посібник. – К. : НАКККіМ, 2011. 304 с. URL:https://method.ucoz.ua/_ld/0/69_Tesluk-pdf.pdf
9. Федорчук В.В. Основи педагогічної майстерності. Кам'янець-Подільський: Видавець Зволейко Д., 2008. 140 с. URL:<https://pedagogika.ucoz.ua/knygy/METODYCHKA-OPM.pdf>
10. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної

майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf>

Додаткова

1. Волошина О.В. Педагогіка інновацій у вищій школі. Навчально-методичний посібник. Вінниця: 2014. 161 с. URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_4/voloshina2.pdf
2. Геращенко І.О. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Інноваційний потенціал підприємства» Харків: НТУ „ХПІ”, 2017. – 157 с. URL: <https://web.kpi.kharkov.ua/bapm/wp-content/uploads/sites/28/2018/06/lekN..pdf>
3. Інноваційні педагогічні технології: посібник. За ред.. О.І.Огієнко. К., 2015. 314с. [URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705797/1/Посібник.pdf>]
4. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с. [URL: <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>]
5. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. Львів : Вид-во «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/11447/1/Матвійчук%20Т.%20Конфліктологія%20посіб%25D.pdf>
6. Мачинська Н., Федорович А., Яремчук Н. Основи педагогічної майстерності: навч.-метод. посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 286 с. URL: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Osnovy-ped-maysternosti-Navch.-posibnyk.pdf2020.pdf>
7. Рябенко М. І. Органи управління закладом вищої освіти як суб'єкти профілактики порушень академічної доброчесності. Інноваційна педагогіка. Науковий журнал. Випуск 20. Том 2. Видавничий дім «Гельветика» 2020. С. 119-122. Науковий журнал включено до міжнародної наукометричної бази

http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/20/part_2/20-2_2020.pdf

8. Цокур О.С. Підготовка нового покоління науково-педагогічних кадрів - найважливіша соціальна місія класичного університету в добу глобалізації. *Університетська педагогічна освіта: історія, теорія і перспективи розвитку в умовах глобалізації*: Кол. монографія / під. ред. проф. Цокур О.С. Одеса: ФОП Бондаренко О.М., 2018. С.47-57
9. Liudmyla Tymchuk, Inna Kovalenko, Lilia Vieilandie, Lyubov Prokofyeva, Olha Rasskazova, Yana Topolnyk Andragogy: Searching for Ways to Improve the Educational Process in Educational Institutions for Adults. Vol. 14 No. 1Sup1 (2022): Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/4564>

Навчальне видання

ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА ТА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА

Електронні методичні рекомендації
до семінарських занять з курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Електронне практичне видання

Укладачі:

Прокоф'єва Любов Борисівна
Вейланде Лілія Вольдемар-Вікторівна

Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги:

операційна система сумісна з програмним забезпеченням
для читання файлів формату PDF.

Обсяг даних 0,6 МБ.

Оригінал макет виготовлено в авторській редакції

Кафедра соціальної роботи
Факультет психології та соціальної роботи
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
вул. Дворянська, 2, м. Одеса, 65082
social-work@onu.edu.ua